

TRĂNG HOÀNG HÔN

Quách Tấn

Chút lòng

Vì thiên về luật Thi nên ngót 40 năm, từ ngày bước chân vào làng thơ, từ năm 1932 cho đến năm 1974, tôi chỉ có được một tập Lục Bát trên trăm bài lấy tên là Nhánh Lục.

Từ Thu 1975 đến Đông 1977, chuyên về Lục Bát, tôi soạn liên tiếp được hai tập, tập Nửa Rừng Trăng Lạnh và tập Trăng Hoàng Hôn này.

Nguyên nhân sáng tác, dụng ý trong việc mệnh danh và tánh chất dị đồng của hai tập thơ tôi xin trình bày đại lược:

Nửa Rừng Trăng Lạnh gồm thơ từ 6 câu trở lên mượn chữ trong thơ của Kỳ Lệ Xuyên Phương Bá đời Thanh:

Nhất cảnh hiểu phong tầm cựu mộng

Bán lâm hàn nguyệt thất cô thôn

(Một đường gió sớm đi tìm giấc mộng cũ. Nửa rừng trăng lạnh che lấp thôn mờ cõi)

Trăng Hoàng Hôn gồm thơ 4 câu mượn chữ trong thơ Lâm Hòa Thịnh đời Tống:

Sơ ảnh hoành tà thủy thanh thiên

Âm hương phù động nguyệt hoàng hôn.

(Ảnh thưa thớt tỏa dọc ngang trên dòng nước trong và cạn. Hương kín đáo trôi nổi dưới bóng trăng lúc chiều hôm)

Thơ của cổ nhân vốn không liên quan đến thơ trong hai tập Lục Bát. Mượn chữ đặt tên chỉ mong tỏ chút lòng cùng bạn tương tri tương ái.

Thơ tuy chia làm hai, nhưng hai mà một. Bởi thơ của hai vị Thi Bá, Thanh cũng như Tống đều là thơ vịnh mai và đều là mai dưới nguyệt. Mai ẩn trong nguyệt, nguyệt lồng vào mai. Một tinh thần một cốt cách. Song Mai của Kỳ Lệ Xuyên là mai dưới trăng khuya rừng vắng, trong sáng mà lạnh lùng. Còn Mai của Lâm Hòa Thịnh là mai dưới trăng lúc chiều trời bằng lặng, nhã đạm mà thanh u. Phong vị không đồng mà sắc thái cũng khác, nên một mà hai. Một mà hai, hai mà một. Đó là chỗ không khác mà khác, khác mà không khác giữa hai tập thơ.

Thơ trong Trăng Hoàng Hôn chỉ là những nét chấm phá lướt qua giấy mỗi khi tâm động ý sanh. Khí cách, thần thái không khác bóng trăng dưới trời chiều, vừa yếu vừa lạt. Lại thêm bị thời cuộc chi phối, tâm hồn tôi không được thanh thản an thư. Chất thơ cũng như giọng thơ do đó không thuần nhất, lắm khi không được trong, không mấy nhuyễn.

Người xưa bảo: "Oanh già không hát, người già không nên làm thơ" Bởi oanh già biết giọng hát của mình không còn thanh tao, thì người già cũng phải biết rằng lời thơ của mình không còn tráng lệ. Nhưng tôi làm thơ không phải để phấn sức tài hoa, mà để ký thác tâm sự, giải thoát ưu tư. Nên miễn sao từ đạt ý là mừng.

Song để khỏi ném đi vì vô vị, mong bạn lòng đừng dừng lại nơi Có mà gắng đi vào chỗ Không. Bạn sẽ gặp mùi ám hương của hoa mai len lỏi trong bóng chiều bằng lặng.

Nha Trang Tiết Xuân Phân

Năm Mậu Ngọ (1978)

Quách Tấn

Nặng Tình

Gái thời bên nước mười hai

Mười hai bên chợ làm trai là mình

Dòng đời dù lắm lệnh đênh

Con đò xưa vẫn nặng tình cây đa.

Thương Minh

Thương mình nặng nghiệp văn chương
Đã tơ khúc ruột còn sương mái đầu
Mênh mông biển nhuộm màu dâu
Trăm năm thế ấy nghìn thu thế nào?

Tâm Sự

Toan vui đóm lửa văn chương
Dòng trôi tâm sự gió sương lại nhiều
Gương trong dù chẳng nhiều điều
Vàng trắng cổ độ dẫn triều nước lên.

Lầu Khuya

Lầu khuya đã dứt tiếng đàn
Còn nghe đôi cánh hương tàn rụng thu
Phong trần ngấm vị phong lưu
Lòng không trắng nước Giang Châu vẫn buồn.

Tạnh Mưa

Mưa rồi trời lại thêm trong
Giàn hoa thiên lý cánh ong dập dề
Lửa thừa rụng giọt nắng chiều
Áo phơi gió nhẹ ít nhiều hương bay.

Nở Hồng

Bụi đường đã vắng ngựa xe
Bức màn rũ thấp còn e gió lồng
Ngồi nhen bếp lửa sưởi lòng
Hoa thơm mấy nụ nở hồng trong sương.

Còn Nghe

Hừng đông nổi bóng trăng tà
Tiếng chim mát mẻ màu hoa ngọt ngào
Duyên trần đã tỉnh chiêm bao
Còn nghe bước sóng ra vào bến xưa.

Ngại Ngùng

Ngại ngùng lửa nắng dầu sương
Nhớ nhau tìm giấc canh trường thăm nhau
Trăng tà hiu hắt gió lau
Thương ai tóc đã bạc màu hoa xuân.

Cúc Tháng Hai

Canh chầy lòng biết gởi ai
Sân trắng nhìn cúc tháng hai ngậm ngùi
Lạnh lòng tiếng vạc mây trời
Giếng xưa hắt ánh sao rơi vào thềm.

Ngàn Xanh

Đều trời nửa nắng nửa mưa
Thiu thiu giấc mộng song trưa vừa tàn
Chim non chiu chít gọi đàn
Ngàn xanh ngắm vội muôn vàn nhớ thương.

Hoa Quý

Đổi thay cũng bởi tại trời
Thân mình mình giữ trách người ích chi
Nâng lòng đón ánh tà huy
Vườn quê nghĩ khóm hoa quý mà thương.

Thâu Đêm

Rằng buồn nghĩ chẳng ích chi
Mà vui cũng chẳng có gì mà vui
Ngoài hiên mưa gió sục sùi
Củi nhen nửa bếp lửa cười thâu đêm.

Bến Xa

Thuyền ai lạnh phiếm trắng thâu
Đùi hiu lau lách nhạt màu áo xanh
Nước non dẹt mộng không thành
Bến xa huyền hạc bay nhanh trở về

Nghẹn Ngào

Bạn xưa người mất người xa
Người gần ngó lại ai là bạn thân
Song thơ phủi lớp phong trần
Ngâm câu “xuân thọ mộ vân” nghẹn ngào.

Tuổi Già

Tuổi già thêm nặng tình thơ
Nhớ thương người khuất đợi chờ người xa
Lắm đêm tỉnh giấc canh gà
Đem chồng thơ cũ mở ra ngồi nhìn.

Một Tình Với Thơ

Mái đầu dầu đã hết xanh
Trước sau đời vẫn một tình với thơ
Hiu hiu mạch sống tràn bờ
Mùa hoa nở trọn những giờ say xuân.

Ngọt Ngào

Trang lòng phong kín ý thơ
Chòm mai cổ thụ còn chờ chiêm bao
Long lanh giếng mọc đầy sao
Trà chuyên độc ẩm ngọt ngào trắng khuya.

Nghêu Ngao

Trước nhà chợ họp lao xao

Dưới hiên nằm hát nghêu ngao một mình
Ai hay gió cũng đã tình
Thổi tường hoa nở cho nhành chim kêu.

Động Giọt

Từng hàng mây kéo ra khơi
Sương khuya ướt cánh chim trời về đâu
Bùi ngùi ra đứng sân sau
Nhìn trăng đọng giọt trên tàu chuối non.

Bồi Hôi

Tiếng quyên kêu lạnh nắng chiều
Rừng lan hồng hạc tiêu điều khói sương
Bồi hồi ngoảnh lại cố hương
Ngựa ai đứng đỉnh dừng cương giữa đèo.

Ngậm Ngùi

Non trăng đã lặn dấu hài
Trải niềm tâm sự sân lài trắng sương
Thương mình chẳng bước tha hương
Lòng nghe sóng vỗ trùng dương ngậm ngùi.

Tiếng Địch

Tiết trời vừa mới sang đông
Nổi tình ly biệt đầy sông lá vàng
Bến xa tiếng địch mơ màng
Đưa theo ngọn bắc lòng chàng Tiệm Ly.

Lớp lớp mây giăng

Sân lài ngào ngạt hương đêm
Một mình thơ thẩn bên thềm đợi trăng
Phương trời lớp lớp mây giăng
Tuổi già nghĩ chuyện đầu trăng ngại ngùng.

Mong Bớt Chua Cay

Tuổi già gặp buổi khó khăn
Làm nông thiếu ruộng làm văn trái mùa
Vị đời mong bớt chua cay
Đêm đêm ngòi lẳng chuông chùa điểm sương.

Nửa Tin

Hoa sâm đầy giếng nở hồng
Trời mai nắng sưởi giấc nồng song thu
Phấn dôi đôi cánh lãng du
Nửa tin rằng bướm rằng Chu rằng mình.

Gió Sen

Mây giăng lớp lớp nhân tình
Tránh đời sao lại ẩn mình trong mây?
Ao nhà một giấc ngủ say

Bình minh trở dậy thuyền đầy gió sen.

Theo Bóng

Tìm hoa cánh bướm xuyên rừng
Hiu hiu bụi phấn thơm lừng gió thu
Gió lồng hương trắng bến lau
Bóng chiều theo bóng thuyền câu vào bờ.

Cánh Cò

Già càng thương cháu thương con
Lo tìm hạnh phúc mong còn sức lo
Sông sâu gặp buổi không đò
Bâng khuâng ngắm vợi cánh cò lưng mây.

Lệ Sáp

Tuổi già ngủ ít nghĩ nhiều
Đường kia nỗi nọ lắm điều thương tâm
Nỗi niềm mong đợi tri âm
Đi hiu lệ sáp ướt đầm trang thơ.

Ngập Trần

Lửa duyên lò nhúm chưa tàn
Sao lòng phong nhã ngập tràn gió sương?
Ân tình gợn sóng tang thương
Lệ hoa rơi rụng vô thường dưới trăng.

Vừa Tạnh

Chùa xa vừa tạnh giọt đồng
Tường vi nén lệ nở hồng bình minh
Hương lồng đáy giếng lung linh
Trà mai một hộp ngọt tình cổ viên.

Tiếng Dương Cầm

Dịu dàng trời hảnh nắng mai
Quanh thềm giếng ngọt nở vài hoa sâm
Tay ai thơm ngón dương cầm
Từng đoàn bướm trắng bay tầm mọng xuân.

Thân Này

Thân này tuy có mà không
Tuy không mà có trắng trong giữa hồ
Cây rừng lớp lớp vinh khô
Mơ màng tiếng hạc bên hồ Chiêu Vương.

Bến Đò Năm Xưa

Xa nhau lòng chẳng hẹn hò
Nhớ nhau trở lại bến đò năm xưa
Chuồn chuồn mặt nước điểm sưa
Hoa lau nở trắng đôi bờ tịch liêu.

Đôi Én Huyền

Canh khuya mưa gió lạnh lùng
Vẳng nghe trước giậu ngập ngừng tiếng ai
Vội vàng khêu ngọn đèn côi
Bay vào cửa hé một đôi én huyền.

Gày Hơi Xuân

Lông vàng đôi mái gà tơ
Gà con lông tía sỡ sỡ một bày
Trời chiều hiu hắt gió tây
Ôm rơm lót ổ mong gày hơi xuân

Nhảy Nguồn

Những lo lo chẳng được gì
Những buồn buồn chẳng ích chi mà buồn
Nhảy sông nhờ nước nhảy nguồn
Nguồn chưa cạn nước nước còn xuống sông.

Chờ Lửa

Đường trưa nắng những lạnh lùng
Huống đêm mưa gió nồm nùng xiết bao
Thoi trầm ủ bóng non cao
Nhúm lên chờ lửa ngọt ngào dư hương.

Vấn Vương

Tuổi già tưởng được thanh thoi
Hay đâu bận rộn gấp mười ngày xanh
Chuyện đời tính quẩn lo quanh
Lòng thơ thêm mối chung tình vấn vương.

Thu Muộn

Nắng vàng sưởi ấm hiên trưa
Võng gai kéo kẹt nằm đưa tuổi già
Mây ngàn vọng tiếng chim ca
Dẫu trong thu muộn vẫn là xuân xanh.

Chép Thơ

Nghe than "gạo củi hết rồi"
Bên hiên sẽ đậu vấn ngồi chép thơ
Tay đời đã vụng từ xưa
Học đời theo nhện giăng tơ ngõ ngàng.

Ngày Tàn

Bạn xưa gát bút cả rồi
Song thơ một bóng mình ngồi ngâm trăng
Ngày tàn thương Đỗ Thiếu Lăng
Nghìn thu chớp ánh sao băng cuối trời.

Vô Tư

Bạn thơ rày chẳng còn ai
Tới lui trò chuyện chỉ vài nhà sư

Chung trà hớp ngậm vô tư
Chia tay nhìn bóng thanh hư gợi lòng.

Một Minh

Gặp nhau nửa buổi chuyện trò
Người về am vắng thơm tho gió ngàn
Một mình ngồi tựa lan can
Nhìn đôi chim én cặp làn mây bay.

Nhớ Chùa

Nhớ chùa lòng muốn lên thăm
Sườn non đã dốc đá dẫm lại nhiều
Lắng tai nghe tiếng chuông chiều
Mặt hồ lặng sóng mây điều bay qua.

Nhớ Bạn

Ngoài trời những gió cùng mưa
Bâng khuâng nhớ bạn cửa chùa viết văn
Hoa đèn nở nhụy chuông ngân
Từng trang giấy lật hương xuân ngọt ngào.

Mưa Nắng

Mưa mai không hẹn nắng chiều
Nắng chiều sưởi ấm cánh điều mắc mưa
Duyên bèo một chuyến đò đưa
Bèo trôi bến cũ vẫn lưa nghĩa đò.

Nhớ Chồng

Sáng nay trời hảnh nắng vàng
Ven sông khói biếc từng hàng cò bay
Nhớ chồng đem lúa ra xay
Lòng nghe thổn thức lệ ngày đưa nhau.

Lên Đồi Trại Thủy

Mênh mông biển lộng sóng dờn
Lên đồi Trại Thủy nắng vừa lên cao
Mùi thiền ngấm vị phong tao
Mùa không sen nở vẫn ngào ngọt hương.

Đưa Nhau

Nắng chiều nhuộm thắm ngàn mây
Lưng đồi hoa nở vàng tay ai về
Cửa chiền thơm mát tình quê
Đưa nhau chiếc lá bồ đề bay theo.

Am Mây

Lưng đồi khép cánh am mây
Đêm đêm lặn hạt ngày ngày dịch kinh
Phong lan trước cửa buồng màn
Hương trong theo ngọn gió lành bay xa.

Trồng Hoa

Hoa không ảm cật no lòng
Người trồng dâu lúa ta trồng hoa thơm
Khi đời ảm áo no cơm
Hái năm ba nhánh vào đơm lục bình.

Duyên Lành

Đã trôi theo ngọn thủy triều
Thân bèo chi khỏi ít nhiều lên đênh
Đường xa gặp mối duyên lành
Tình tha hương phút trở thành gia hương.

Vô Thường

Hoàng hôn chậm chậm xuống gần
Đồi cao rảo bước thương vắn Nghĩa Sơn
Vô thường lá rụng từng cơn
Trời xanh thả mảnh trắng non xuống hồ.

Bên Sông

Hơi sương đã lạnh nắng chiều
Con đò vắng khách tiêu điều nước mây
Về rừng từng trận chim bay
Thân cò mòn mỏi tháng ngày bên sông.

Vườn Quê

Ngày nay chi khác ngày qua
Ngày mai rồi nữa cũng là ngày nay
Đầy trời lá rụng sương bay
Vườn quê một khóm mai gầy nở hương.

Non Sâu Gởi Về

Bạn thân lớp trước chẳng còn
Đồng trang quá nửa mỗi mòn lá thu
Thương mình đơn chiếc bóng dâu
Khóm lan hồ điệp non sâu gởi về.

Vấn Xanh

Từng cơn lá rụng nắng vàng
Gió đôi cổ tháp bay sang xóm chài
Trời cao nhuộm thắm sông dài
Màu xanh nước chảy chảy hoài vấn xanh.

Rụng Nắng Chiều

Sen hồ từng trận hương đưa
Chen tầng mây khói lửng lơ cánh diều
Gió ru hồn mộng thiu thiu
Chuông chùa khua rụng nắng chiều đầy non.

Nỗi Niềm

Giang Lang tuổi đã về già
Bút đầu còn sức cho hoa thắm màu
Mây ngàn trải ngọn gió lau
Đôi hàng nhạ trắng chếp mau nổi niêm